

TØRKEPOLITIK TIL FREMTIDEN

**Et bæredygtigt økosystem med
natur og landbrug i balance**

ALTERNATIVET

ALTERNATIVET

Nej tak til en tør fremtid

Den aktuelle tørke fylder meget i medierne. Men få steder sættes der lighedstegn mellem vejret, vi oplever lige nu, og den buldrende klimakrise vi står midt i. Det er en fejl. Der er vilde hedeølger i Spanien, voldsomme oversvømmelser i Norditalien, og nu en tørke i Danmark, der giver os svedne græsplæner, og som ser ud til at få alvorlige konsekvenser for dansk landbrug.

Det er menneskeskabte klimaforandringer, der er skyld i temperaturstigninger og vildere vejr. Det, vi oplever, er et rødt flag fra naturen. Klimaforandringerne er nu indtruffet, og de bliver kun mere udtalte år for år.

Derfor kan vi ikke blive ved med at gøre, som vi plejer. Vi skal handle nu – ikke se passivt til. Det er helt nødvendigt for at bremse den globale opvarmning.

Vi ønsker at bremse de klimaforandringer, der hænger sammen med tørkedannelsen og skabe en sund og robust fødevarerforsyning for fremtiden, der er i balance med naturen. Derfor synes vi, der er behov for en bæredygtig tørkepolitik.

I dette udspil kan du læse vores seks forslag til en bæredygtig tørkepolitik:

Fremtidens landbrug

- 1 National fødevarerstrategi
- 2 Tørkehjælp til omstilling af landbruget
- 3 Tørkehjælp til producenter af frugt og grønt

Tilbage til naturen

- 4 Hurtigere og mere omfattende udtagning af lavbundsjord
- 5 Plads til natur i skovene
- 6 Grønne kombiparker

Fremtidens landbrug

Danmark er et af verdens mest opdyrkede lande. 62 procent af vores areal består af landbrug. Disse store arealer har en kæmpe betydning for det lokale klima og er et af nøgleelementerne til en bæredygtig omstilling. Vores fødevarerproduktion står på en brændende platform. En af konsekvenserne ved tørken er, at høsten af grøntsager og afgrøder risikerer at blive dårligere og stige i pris. Men hvis landmændene og alle andre ikke skal ende med at sulte i længden, er det på tide, vi indser, at vi ikke kan løse problemet ved at forlænge landbruget med brædder fra en fossil fortid.

Vi skal omstille vores landbrug. Landbruget er en vigtig brik til at bremse klimaforandringer. Og samtidig skal vi sikre, at det er rustet til en fremtid med de klimaforandringer, vi ikke kan bremse. Det handler kort sagt om, at den jord vi dyrker skal være mere sund og levende. Ekstremt vejr rammer langt hårdere i et økosystem, der i forvejen er ved at kollapse. Så kollapset skal vendes. Derudover kan sund jord lagre enorme mængder CO₂.

1. National fødevarerstrategi

I Danmark står landbruget i en situation, hvor det oftere og oftere risikerer at komme under massivt pres på grund af vejret. Afgrøderne visner på marken, og der bliver brug for at indkøbe dyrt foder til landets millioner af svin og malkekøer. Store husdyrbestande aflives i nogen tilfælde. Det kræver et politisk fokus her og nu. Men vi skal ikke kun kigge på, hvordan vi løser problemerne akut på den korte bane. Vi skal omstille vores landbrug til at kunne håndtere de udfordringer, klimaforandringerne medfører, også på lang sigt. Det er ikke længere en 100-årshændelse, men den nye normal.

ALTERNATIVET

Alternativet ønsker, at der udarbejdes en national fødevarerstrategi for, hvordan vi på lang sigt forebygger de kæmpe store konsekvenser, som lange tørkeperioder har for vores nationale fødevarerforsyning. En voldsom hedebølge i Sydeuropa kombineret med en truende national tørke lægger et massivt pres på dansk fødevarerforsyning – og klimaændringerne vil betyde hyppigere tilfælde som dette med ekstremt vejr. Det kræver en langsigtet strategi med fokus på en genopretning af en resilient jorddyrkning, der også styrker natur og biodiversitet.

2. Tørkehjælp til omstilling af landbruget

Alternativet ønsker, at der oprettes en klimavenlig tørkehjælp til landbruget. Tørkehjælpen skal skubbe på en bæredygtig omstilling, så vi også fremtidssikrer landbruget. Vi bliver nødt til at se på, hvordan vi bruger vores vandressourcer bedst til at udvikle en bæredygtig fødevarerproduktion, når landet og vores fødevarerproduktion skriger på vand.

Tørkehjælpen skal indeholde kriterier for omstilling af produktionen med langsigtede løsninger for at sikre, at vi også kan have en fødevarerproduktion i fremtiden trods de udfordringer klimaforandringerne medfører. Kriterierne skal være et vigtigt bidrag og en hjælp til landbruget i omstillingen fra konventionel til regenerativ jordbrug. Her er der fokus på at øge humusindholdet, som er vigtig for biodiversitet, holder på vandet i jorden og gør jorden tørkeresistent.

ALTERNATIVET

Kriterierne for tørkehjælp kan for eksempel være:

- **Omlægning til frugt og grønt til mennesker.** Tørkehjælpen ledsages af et kriterie om omlægning af dele af husdyrproduktionen til i stedet en produktion af frugt og grønt. Dette skal understøtte en omstilling af vores fødevarerproduktion til mindre kød og mere grønt for at nedbringe landbrugets klimaaftryk.
- **Reduktion af kødproduktion.** Tørkehjælp til producenter af svin, kvæg og afgrøder til foder ledsages af et kriterie om reduktion af bestanden af svin og kvæg. De landbrug som fortsat vil have husdyrproduktion, skal indtænke husdyr som del af naturforvaltningen. Dyrenes græsning er en effektiv naturpleje, fx når de stamper deres efterladenskaber ned som gødning i jorden.
- **Mangfoldige landbrug.** Tørkehjælpen ledsages af et kriterie om at øge mangfoldigheden på landbruget. Monokulturer og ekstrem jordbearbejdning udpiner jorden. Når flere typer af afgrøder sættes sammen, holder det bedre på både jord, vand og næring.
- **Plantning af efterafgrøder.** Der sættes et kriterie om, at der skal plantes efterafgrøder i stedet for, at markerne ligger bare hen i vinterperioden. Efterafgrøder er vigtigt for at holde jorden sund og levende til næste vækstsæson.
- **Plantning af læhegn.** Der sættes et kriterie om, at der skal plantes flere læhegn. Træer stabiliserer jorden, mindsker jord-erosion og øger jordens vandkapacitet. Træerne giver også læ og skygge til afgrøder og dyr.

ALTERNATIVET

3. Øget tørkehjælp til producenter af frugt og grønt

Størstedelen af vores landbrugsjord bliver brugt til at dyrke foder til dyr i landbruget. Det er kun lige knap 10 procent, der bruges til at producere mad direkte til mennesker f.eks. i form af frugt og grønt[1].

I 2018 var både Venstre og Socialdemokraterne med til at vedtage en aftale om tørkehjælp, hvor størstedelen af den store pose penge brugt til særligt at lette afgifter for mælke- og svineproducenter. Vi må ikke lave en støttemodel som i 2018, hvor vi taber de jordavlere på gulvet, der producerer vores frugter og grøntsager.

Alternativet ønsker en model for tørkehjælp, der skal sikre, at producenter af planteafgrøder til fødevarer får mindst lige så gode vilkår som svine- og kvægindustrien. Vores planteproducenter skal gå foran og vise vejen til et mere bæredygtigt landbrug og en grønnere fødevarer sammensætning.

Tilbage til naturen

Tørke skyldes en kombination af manglende nedbør og øget fordampning på grund af høje temperaturer. Mere natur i Danmark vil gavne klimaet, da naturen tilbageholder drivhusgasser og er med til at sikre et stabilt kulstofkredsløb. Når man genopretter naturlige økosystemer som skove og græsland, følger der en lang række gavnlige effekter med. For eksempel mere nedbør, mindre erosion, en rigere jordbund, der holder bedre på vandet, og flere bestøvende insekter.

ALTERNATIVET

4. Hurtigere og mere omfattende udtagning af lavbundsjord

Lavbundsjord udgør kun syv procent af det danske landbrugsareal. Men de står for 50 procent af den CO₂-udledning, der kommer fra landbruget[2]. Når lavtliggende jord dyrkes og pløjes, frigives relativt meget CO₂, men hvis vi lader dem være natur, binder de CO₂ i stedet for. Jo længere tid, at mosebund og lignende lavbundsjord får lov til at passe sig selv, jo mere kulstof bliver de i stand til at optage og binde.

Når lavbundsjord udtages af drift, hvilket er en varig ny tilstand, opstår der nye naturområder, som gavner biodiversiteten i landskabet. Derudover er områderne også vigtige i forhold til klimatilpasning, drikkevandsbeskyttelse og friluftsliv.

Alternativet ønsker, at den danske indsats for udtagning af lavbundsjord udvides. Alle lavbundsjord i landbruget skal omlægges fra landbrug til natur. Det svarer til ca. 170.000 Ha. Den politiske ambition er i dag på 100.000 Ha. Vi ønsker derudover, at der sættes tempo på indsatsen, så alle lavbundsjord i landbruget er omlagt til natur i år 2025. Udtagning af kulstofholdige lavbundsjord er det absolut billigste klimavirkemiddel. Ifølge Klimarådets analyse fra 2020 vil de samlede danske drivhusgasudledninger forventeligt falde med 4,1 mio. ton CO₂e om året, hvis samtlige 170.000 ha kulstofrige lavbundsjord bliver vådlagt[3].

[1] [Lavbundsjord - Danmarks Naturfredningsforening](#)

[2] [Lavbundsjord - Danmarks Naturfredningsforening](#)

[3] [Drivhusgasafgift på kulstofrige lavbundsjord | Klimarådet \(klimaraadet.dk\)](#)

5. Plads til natur i skovene

Hvis vi giver skoven gode vilkår, kan den komme os til undsætning i klimaforandringerne, og hjælpe os af med noget af de store mængder CO₂, vi slipper ud i atmosfæren. Samtidig er urørt skov vigtig for at forbedre biodiversiteten. Den skaber plads til arternes frie udfoldelse. Men den natur og skov mangler plads. De danske skoves biodiversitet er stærkt indskrænket, fordi der er fokus på skovbrug og ikke på natur.

I dag driver Naturstyrelsen skovbrug i de statslige skove og fælder derfor træer for at sælge tømmer. Derfor drænes skovene, gamle træer fældes, der mangler dødt ved og store græssende dyr.

Derfor foreslår vi at omlægge al statens statsskov, 107.000 hektar, til urørt skov. Omlægningen skal være endeligt gennemført senest i 2030. Det er ambitiøst, men også realistisk. Og frem for alt er en omfattende omlægning til urørt skov helt afgørende for at give naturen og biodiversiteten et løft, der giver håb om en positiv udvikling.

6. Grønne kombiparker

Den naturlige hydrologi i skovene og store naturområder er helt central for at forebygge og tilpasse klimaforandringer. Men den naturlige hydrologi er under stort pres på grund af landbruget. Den skal genoprettes – for eksempel ved at fylde dræn og genslynge vandløb, ved at give plads til stormfald i skovene, og ved at sikre vores vandløb og åer som levesteder for et væld af arter. Vi skal ikke se vandløb som afvandingskanaler fra landbrugsjorden, men som en del af naturen.

Alternativet vil sikre rammerne for en vild og selvopretholdende natur ved at reservere 400.000 Ha jord til grønne kombiparker. Arealerne skal rumme skov og natur, beskytte søer og vandløb mod fosforforurening, og indeholde store vandområder til oversvømmelse og forsinkelsesbassiner, der fremmer bundfældning af giftige stoffer ved monsterregn. Der skal også udsættes store dyr til helårsgræsning som for eksempel Europæisk Bison og Elg på statslige naturarealer inden for nogle store hegnede områder.

ALTERNATIVET